

PÆDAGOGISK UDVIKLINGS- og TILSYNSRAPPORT KIDS

- kvalitetsudvikling i dagtilbud

Legehuset, Toppedalskolen

Dato for observation: 14. september 2021

Til stede: 33 børn, 7 voksne

Normeret børnetal: 34, 3-6 år

Udarbejdet af KIDS-konsulent: Susanne Skaanning

Indhold

OM RAPPORTEN	3
KIDS SOM REDSKAB	4
DEL 1: KVALITATIV	6
1A: FYSISKE OMGIVELSER - INDENDØRS	6
OBSERVATIONER OG REFLEKSIONER – INDENDØRS	6
ANBEFALINGER	6
1B: FYSISKE OMGIVELSER - UDENDØRS	7
OBSERVATIONER OG REFLEKSIONER – UDENDØRS	7
ANBEFALINGER:	7
2. RELATIONER	8
OBSERVATIONER OG REFLEKSIONER – RELATIONER.....	8
ANBEFALINGER	10
3. LEG OG AKTIVITET	10
OBSERVATIONER OG REFLEKSIONER – LEG OG AKTIVITET	10
ANBEFALINGER	11
DEN INDERSTE RING	12
4: SOCIO- EMOTIONEL UDVIKLING	12
5: DEMOKRATI OG DELTAGELSE	12
6: ERFARINGSDANNELSE, KREATIV OG KRITISK TÆNKNING.....	13
7: SELVET OG KROPPEN	13
8: KOMMUNIKATION OG SPROG.....	14
9: OPMÆRKSOMHED	14
AFSLUTNING	15

Om rapporten

Denne rapport er skrevet på baggrund af et uanmeldt tilsynsbesøg, bestående af 7 timers observation og evaluering med KIDS-materialet. Dette indebærer observation og scoring af de tre overordnede og de seks specifikke udviklingsområder i KIDS. Rapporten opdeles i en kvalitativ (Del 1) og en kvantitativ del (Del 2), hvor Del 1 i sin opsætning refererer til del 2. Del 1 er skrevet med hovedvægt på den yderste ring i KIDS materialet. Ud fra disse observationer henvises der til hvilke områder i den inderste ring, som der med fordel kan arbejdes videre med.

Del 1 udgør også kommunens tilsynsrapport, der offentliggøres på institutionens hjemmeside. Rapporten bruges derudover som udgangspunkt for et feedbackmøde med KIDS-konsulenten, ledelsen og kommunens pædagogiske konsulent. På mødet redegøres der for rapportens indhold, hvilket skal lægge op til fælles faglige refleksioner i gruppen. Alt sammen med det formål at nå frem til relevante udviklings- og handleområder, som tages med tilbage og drøftes med hele dagtilbuddets personale. På den måde får alle voksne den nødvendige information, faglige refleksioner og en fælles forståelse ind i det videre arbejde med den pædagogiske kvalitet - i jeres hus for jeres børn.

På mange områder i denne rapport anbefales det, at det gode arbejde fortsættes, men ligesom alle andre dagtilbud har Legehuset selvfølgelig også potentiale for udvikling. Begge aspekter af kvalitetsudviklingen er med i denne rapport, som afsluttes med forslag til områder, hvor I med fordel kan sætte ind i det videre arbejde med den pædagogiske kvalitet. Er der spørgsmål til rapportens indhold, kan I kontakte ekstern konsulent Susanne Skaanning eller pædagogisk konsulent Bodil Meineche. God læse- og arbejdslyst!

Susanne Skaanning, ekstern KIDS konsulent

KIDS som redskab

Evalueringen er lavet med udgangspunkt i KIDS - kvalitetsudvikling i daginstitutioner¹. Redskabet er danskudviklet og bruges til at evaluere og udvikle den pædagogiske kvalitet. KIDS er baseret på forskning af pædagogisk kvalitet og udviklingspsykologisk viden om, hvordan børn udvikles og lærer. KIDS er udarbejdet af professor, cand.pæd.psych. Charlotte Ringsmose og lektor cand.psych., autoriseret psykolog og specialist i børnepsykologi Grethe Kragh-Müller i samarbejde med Slagelse Kommune og Aarhus Universitet.

KIDS anvender anerkendte standarder for målekvalitet, hvilket omhandler vurdering af gennemsigtighed, pålidelighed og gyldighed. Det er dokumenteret i samarbejde med professor William Boone og betyder at KIDS-redskabet er baseret på solid viden i form af teori og forskning om børns udvikling, det måler præcist og er eksempelvis uafhængig af, hvilken person der anvender redskabet samt at redskabet måler det, som det angiver at måle, her læringsmiljøets kvalitet på udvalgte parametre så som relationer, leg & aktivitet, fysiske rammer m.fl.

Pædagogisk kvalitet defineres her ud fra børnenes muligheder for både at leve et godt børneliv og at udvikle de færdigheder og kompetencer, der skal til for at kunne begå sig i det moderne samfund. I KIDS vurderer man altså ikke børnene - men børnenes muligheder for trivsel, læring og udvikling i den sammenhæng, de befinder sig i. Dette gøres ud fra følgende områder – se beskrivelse på næste side:

¹ Charlotte Ringsmose & Grethe Kragh- Müller (2020): KIDS – Kvalitetsudvikling i daginstitutioner, 2. udg. Dansk Psykologisk Forlag

Den yderste ring

1: Fysiske omgivelser

Rum og indretning skal understøtte gode lærings-oplevelser, og rummene skal afspejle de pædagogiske mål

2: Relationer

Mulighederne for gode interaktioner mellem barn-barn og barn-voksen; herunder kvaliteten i omsorgen for barnet og den kommunikative udveksling mellem barn-voksen

3: Leg og aktivitet

Mulighederne for forskellige lege og aktiviteter for forskellige aldersgrupper; vekselvirkningen mellem børnenes erfaringer med barn-barn-lege og lege, hvor den voksne deltager

Den inderste ring

4: Socio-emotionel udvikling

Rammerne for udvikling af børnenes kognitive, sociale og selvregulerende kompetencer – de følelsesmæssige udviklingsaspekter

5: Demokrati og deltagelse

Barnets mulighed for at udtrykke egne synspunkter og udvikling af en demokratisk forståelse

6: Erfaringsdannelse, kreativ og kritisk tænkning

Mulighederne for at tilegne sig kendskab til det omgivende samfund og kultur

7: Selvet og kroppen

Mulighederne for udvikling af selvværd med udgangspunkt i tilknytning og anerkendelse

8: Kommunikation og sprog

Mulighederne for dialog forstået som samtale, kommunikation, refleksion, planlægning, beskrivelse, dialogisk læsning, respons mv. – kommunikative kompetencer

9: Opmærksomhed

Mulighederne for samvær og vedvarende fælles, fokuseret opmærksomhed med udgangspunkt i nærvær og det fælles tredje

Del 1: kvalitativ

1A: Fysiske omgivelser - indendørs

Indretningen af de fysiske omgivelser – inde og ude - har stor betydning for børnenes muligheder for erfaringsdannelse og for daginstitutionens sociale liv og dermed for børnenes udvikling og læring.

Barnet er i en periode, hvor erfaringer og læring sker gennem det at undersøge og gå på opdagelse. Barnets hele færden i institutionen danner grundlag for erfaringsdannelse.

Rummene skal danne ramme og invitere til gode læringsoplevelser. En forudsætning for at det lykkes er at rum og indretning indgår som væsentlige elementer i de pædagogiske overvejelser og valg. (KIDS, s. 38)

Observationer og refleksioner – indendørs

Huset og rum i rummet: Børnehaven ligger i en spændende, førhen lærerbolig med tilbygning med variation og detaljer som fx loftsrummet, hvor der er et lille rum bag trappen og en "kasse" på to etager i det store grupperum. Huset synes hjemligt med sin atmosfære.

Grupperummene: to grupperum er opdelt i to rum og det tredje grupperum støder op til køkkenet – de har egne udgange. Der kan lukkes for dørene hvilket hjælper på eventuel uro, som kan forstyrre børnenes leg. Pladsen og vinduespartierne kan være en begrænsning i de to grupperum. Der er forsøg på at skabe rum i rummet med fx en lille sofa og en reol med kasser med legetøj.

Høj og lav aktivitet: Klodsrum og tumlerum (ovenpå), hvor der er mulighed for høj aktivitet. Der er også steder hvor børnene kan finde ro for eksempel på sofaen. Der er et kreativt rum ovenpå, som åbnes op, når de voksne kan deltage. Her er mange kreative materialer, som spil, tusser, maling, papir, pap, karton, maling, perler og så videre.

Tilgængelighed: Der observeres at der er opmærksomhed på, at materialer/legetøj skal være i børnehøjde. Eksempelvis kan børnene selv nå bøger, spil og legetøj i blandede kasser. Det er flere tematiserede legområder (fx køkken, dukkerum og udklædningsrum) med legetøj og materialer til. Der måtte gerne være flere tematiserede legeområder med et varieret udbud af legetøj.

Anbefalinger

Med henblik på at højne kvaliteten yderligere anbefales det særligt at arbejde med:

- Det kan det fx være en fordel at genoverveje de ting der hænger på væggene. Kan pladsen bruges anderledes, så der bliver plads til flere af børnenes egne værker eller leg – fx ligesom der hvor der er hængt udklædningstøj op. I alle rum gælder det, at I med fordel kan overveje hvordan rummene kunne gentænkes i forhold til at skabe flere rum i rummet.
- Tematiserede legeområder: hvor det er muligt at stille legetøj og materialer, der passer til temaet indbydende op inden dagen går i gang (fx eftermiddagen før). Fx i køkkenet med køkkenredskaber mv. så børnene inspireres til leg.

1B: Fysiske omgivelser - udendørs

Observationer og refleksioner – udendørs

Legeområder/steder: Legepladsen er velindrettet og størrelsen passer godt til det antal børn, der er på legepladsen. Der er legetøj fx sandkasseting. Gerne mere legetøj og tematiserede legeområder udenfor.

Balance af områder, hvor børnene kan være aktive og områder, hvor børnene kan være i ro:

Der er flest steder, hvor børnene kan være aktive, og enkelte områder, hvor børnene kan fx finde ro i legehuset eller mellem træerne bagved.

Børnefællesskabet: Indretningen hjælper jer pædagogisk, da I har overblik (når de voksne fordeler sig på pladsen), men samtidig har børnene stadig mulighed for at lege i fred, hvilket styrker børnefællesskabet. Cykelområdet ligger fx ikke oveni legepladsen, hvilket gør, at dem, der cykler, ikke støder ind i eller forstyrrer andres leg eller aktivitet udenfor. Enkelte børn tuller rundt på legepladsen og kunne have gavn af, at der blev sat gang i legeområderne af en voksen (udover cykelbanen).

Anbefalinger:

Med henblik på at højne kvaliteten yderligere anbefales det særligt at arbejde med:

- Kunne man indrette hygge kroge/læsehjørne udenfor fx med tilgængelige bøger spil eller anden finmotorisk aktivitet eller værksted, hvor de lidt trætte børn kan finde mere ro?
- Overvej generelt hvilke af de indendørs, aldersrelevante materialer, der kunne trækkes mere med ud. Kunne der blive plads til flere figurer, perler, biler, musik, tøj til dukkerne, tegneredskaber eller lignende udenfor? Materialer, der var tilgængelige for børnene på linje med andet udendørs legetøj? Kunne I bruge nogen af de "døde" områder? Fx den lille krog mellem husene med sand?

2. RELATIONER

Relationer mellem barnet og de omgivende voksne samt relationen børn imellem har grundlæggende betydning for barnets udvikling. Det gælder f.eks. for barnets følelsesmæssige og social udvikling, dets kognitive udvikling, dets sproglige udvikling og dets selvudvikling. En udviklingsfremmende relation mellem pædagoger og børnene, en god relation mellem pædagogerne og forældrene og gode relationer børnene imellem, er væsentlige indikatorer på god pædagogisk kvalitet. (KIDS, s. 40)

Observationer og refleksioner – relationer

Barn-voksen relationen

- Relationerne og stemningen i Legehuset er en styrke. Børnene får mange positive kontakter og spejlinger, og man kan mærke det på dem. De voksne i Legehuset virker i overskud. Positive, søde voksne, der ofte er lydhøre og imødekommende over for børnene. De voksne fremstår autentiske og tydelige og ofte får man det indtryk, at relationerne til børnene er førsteprioritet – også under måltider eller aktiviteter
- Børnene opfordres naturligt og venligt til både at mærke efter i sig selv (fx omkring sult eller tørst) samt selvhjulpenshed (hvor der tilbydes hjælp ved behov): fx *Drikkedunken er væk. Barnet opfordres til selv at lede først, men får hjælp når han ikke finder den.* De voksne sætter derudover ord på børnenes følelser og inviterer til samarbejde og deltagelse. Fx Barn: *"Jeg er tørstig"*. Voksen: *"Er du tørstig? Er det så ikke dig, der henter drikkedunkene til os?"*. Barn: *"Jo!"*. Voksen: *"Vil du hjælpe hende, (Navn)?"* Børn: *"Jaaaa!"*. Pigerne løber afsted. Børnene vil gerne samarbejde. *"Vil du hjælpe mig med at rydde op?" "Ja!"* (fordi det er hyggeligt at bidrage og samarbejde)
- Der ses af og til eksempler på underkendelse – i den milde ende - hvor der ikke sættes ord på eller spørges ind til barnets oplevelse: fx under planlagte aktiviteter, hvor børnene har mistet interessen. Eller under spisning, hvor der siges "sh!" en del - men med en venlig opfølgning: *"hvis vi taler stille, så bliver det meget hyggeligere at spise sammen"*
- Det observeres jævnligt at børnene af sig selv henvender sig for at fortælle. Det fornemmes at de er vant til at blive lyttet til. De voksne samler jævnligt børnenes perspektiver op og udvider dem i samtale igennem åbne spørgsmål. Opfordres til at se ned i madpakken og mærke efter. *Nogen dage er man meget sulten nogen dage er man ikke så sulten.* Eller sætter ord på følelser: *"du er træt?", "ked af det"*. De taler om regnbukserne udenfor: *"Sveder du rigtig meget? Så gå ind bare og tag dem af"*.

Pædagogernes støtte til børnenes indbyrdes relationer og venskaber

- I Legehuset observeres der ofte ikke kun et børnefællesskab - men et større, ligeværdigt fællesskab med både voksne og børn. Det er således ikke kun de voksne der laver noget *med* børnene. Det er børn og voksen de laver noget *sammen*. Der kommunikeres jævnligt om det at være en del af fællesskabet. Der tales også om de børn, der ikke er der og om dem, der er startet i skole (og deres tegninger, som stadig hænger i huset)
- Børnene opfordres jævnligt til at hjælpe hinanden. Fx. til måltidet "*Så kan du spørge hende om han vi give dig skraldekassen?*". Det synes at smitte af på børnene. De er opmærksomme på hinandens ting og én finder fx uopfordret et andet barns drikkedunk.
- Voksne igangsætter aktiviteter med henblik på inklusion, hvor relationerne tager til udgangspunkt i noget fælles. Når børnene skal på legepladsen, fordeler de voksne sig, så der sidder en voksen og er tilgængelig og klar til at hjælpe i de forskellige områder fx omkring cyklerne og i sandkassen, hvor de fleste konflikter observeres.
- Der er fokus på at inddrage børnene i fællesskabet, fx ved at inddrage andre i aktiviteter: "*Vil du være med til at kigge i bogen?*", "*Vil du ikke være med? Nej? Det er også ok*" (Og dem, der ikke først er med, støder jævnligt til af sig selv). Det observeres også, når de voksne hjælper børnene med at forstå hinandens perspektiver ved fx at sætte ord på eller hjælpe forståelsen på vej. Fx "*Prøv at se på hende. Hvad siger hun til dig?*", "*Prøv at se: hun gider ikke ha' nysse*", "*Jeg tror ikke hun vil mere*". Det kan også være igennem aktiviteter: Fx et barn, der går på sprogskole. Her inviteres hele børnegruppen ind til at forstå hende og det hun laver der. De andre børn er optagede af det og er helt stille, mens de ser en film om en sang fra sprogskolen.
- Børnene søger jævnligt de voksne, når der er i problemer. Det observeres, at de voksne jævnligt bruger konflikterne til at styrke børnenes indbyrdes relationer, fx: *En trøstes på skødet, flere støder til og der tales sammen om det at falde, være ked af det osv. Flere børn byder ind med egne perspektiver.*
- **Spisning:** Under spisning er der mulighed for samtaler og understøttelse af børnefællesskabet. Børnene vælger selv, hvor de vil sidde. Her er der både rum til at tale om hvem der har sovet, sætte hår, snakke om børnenes mad. Der læses bøger (på børnenes opfordring) med inddragelse af børnenes perspektiver. De voksne er gode til at engagere og inddrage børnenes stemmer. Da der skal være stille til et måltid fortæller en voksen en selvopfundne historie og tryllebinder alle børnene mens de spiser.
- **På legepladsen:** Enkelte børn tuller rundt alene – og dem der gør, får ofte en hånd og hjælpes ind i fællesskabet. Nogle finder efter noget tid selv på noget at lave.
- **Konfliktløsning:** Der observeres af og til børn, der kommer i konflikt, hvor den voksne optræder som dommer - frem for at hjælpe dem med at forstå hinandens perspektiver. Der observeres dog generelt ikke mange konflikter i børnegruppen. Der ses eksempler på, at voksne hjælper børnene i konflikt. Taler det igennem, der sættes ord på, barnet tages op, trøstes, tilbydes hjælp til en fælles løsning.

Anbefalinger

Med henblik på at højne kvaliteten yderligere anbefales det særligt at arbejde med:

- **Kommunikation:** Fortsæt arbejdet med turtagning og at følge børnenes spor, så det kommer til at betyde flere og længere møder med det enkelte barn. Brug gerne flere åbne spørgsmål (hv-spørgsmål) så der bliver plads til flere møder med længere samtaler med det enkelte barn, frem for at lægge op til at børnene skal komme med de rigtige svar.
- **Børnefællesskabet:** I kan med fordel være endnu mere opmærksomme på, at spotte de børn, der går under radaren og tuller rundt i længere tid alene – fx på steder som garderoben og de mere skjulte steder på legepladsen, når der er fri leg. Det samme med konfliktløsning. Hvad er jeres overvejelser her?
- **Socio-emotionel udvikling og selvudvikling:** at sætte endnu flere ord på børnenes følelser og oplevelser. I kan også arbejde med at sætte ord på egne følelser og oplevelser, så børnene kan spejle sig i jeres oplevelser og udtryk.

3. Leg og aktivitet

For at kunne udvikle sig har børnene brug for at lege med andre børn og for at blive mødt af nærværende voksne. Der skal være tilbud om aktiviteter og gode lege- og læringsmuligheder. Noget at være sammen om i et fælles tredje.

Børn lærer og udvikler sig gennem leg med hinanden og gennem aktiviteter, der tager udgangspunkt i barnets interesser, alder og udvikling sammen med andre børn og med voksne. Hvordan voksen kommunikerer og interagerer med børn i samspil fra den helt tidlige barndom med de fysiske læringsmiljøer (bøger, legesager), er essentielt for børns læring og udvikling.

Der skal derfor være tilbud om aktiviteter og gode lege- og læringsmuligheder i institutionerne.

(KIDS, s. 44)

Observationer og refleksioner – leg og aktivitet

Børneinitieret leg og aktiviteter

Hen over det meste af dagen har legen gode betingelser og der er mulighed for at børnene kan have uforstyrrede og længevarende lege (dvs. over 30 min). Af og til afbrydes legen til fordel for andre aktiviteter – fx – spisning, hvor der ryddes op (til enkelte børns ærgelse). Indenfor leger børnene særligt om formiddagen, men børnene kan jævnligt selv vælge, om de vil bruge legeområderne indenfor eller udenfor.

Voksnes støtte til børnenes leg

Da jeg ankommer er de fleste børn i gang med forskellige lege og aktiviteter. Fx spil og kreative aktiviteter og børnenes egne lege. Der er rum hvor børnene kan fordeles sig i de forskellige legeområder og de voksne hjælper og guider børnene. De voksne viser sig tilgængelige og interesserede. Fx når en voksen kigger ind i en rum, hvor en gruppe børn leger: *"Hvad laver I? Sikke et højt tårn, I har lavet?! Er I ok?"*.

Det meste af huset er i brug under den frie leg – dvs at børnene også har adgang til fx garderoben. Dette medvirker til en god fordeling af børn og voksne og skaber flere legeområder.

Under fri leg på legepladsen er noget til alle, men børnene får også lov til at lege i fred. De voksne er opmærksomme på at fordele sig på legepladsen for at hjælpe med konfliktløsning.

Vokseninitieret leg og aktiviteter

Aktiviteter/valgfrihed: Der er ofte balance mellem vokseninitierede aktiviteter og børnenes valgfrihed til fx at fortsætte en leg. Fx under krea-aktivitet, hvor nogle børn sættes i gang og resten går ind i tumlerummet. Den voksne er opmærksom på at kigge til dem ind i mellem, for at inddrage dem (og dem, der står og der kigger på aktiviteten).

Dagen er overvejende struktureret med plads til fleksibilitet og åbenhed overfor børnenes egne ideer og mulighed for fordybelse. Fx *To børn ser en farvelægnings-tegning. Voksen: "Skal jeg lave sådan en til jer?"*. Taler lidt om hvad der er på tegningerne, før de selv går i gang.

Aktiviteter og børneperspektivet: Børn og voksne er ofte sammen om et fælles tredje, hvor de voksne hjælper med deltagelse. De voksne inddrager jævnligt børnenes perspektiver så aktiviteten bliver meningsfuld for børnene. Fx samling, der handler om hvilket tøj hver af børnene har på. Alle navne nævnes. De spiser imens af en fælles skål. Eller fx under sangleg: Barn: *"Jeg kan ikke nå det!"* (hele gruppen synger langsomt). Voksen: *"Det var godt at du sagde at vi skulle synge langsomt!"* eller *"Hvad skal vi lave? Hvad synes I?"* "Male!", siger børnene. *"Ok, så finder jeg forklæderne"*. Børnene virker engagerede og smittede af de voksnes engagement. Fx til spisning, hvor samtalen både handler om det enkelte barn og fælles, tidligere oplevelser. Navne og familieforhold nævnes jævnligt. De er hver en lille person.

Anbefalinger

Med henblik på at højne kvaliteten yderligere anbefales det særligt at arbejde med:

- At have fokus på at støtte børnefællesskaberne ved at skabe vilkår, så børnene får berigende legeoplevelser med hinanden. Fx ved at den voksne selv i flere tilfælde deltager i legen (gemmeleg, rolleleg, fodbold osv). Der kan arbejdes med legemanuskripter. Gerne mere fokus på at trække legen mere frem, facilitere den og igangsætte legeområder så legen ikke kun er på børnenes initiativ.
- Have fokus på, om børnene mister interessen i de vokseninitierede aktiviteter.
- En dreng danser til skolens musik på legepladsen. Er musik en del af Legehusets praksis? Flere sanselige og kropslige aktiviteter? (fx musik og bevægelseslege). Dette kan være en hjælp til de børn som kan have svært ved de stille aktiviteter.

Den inderste ring

Den inderste ring indeholder seks forskellige områder, der har betydning for børns udvikling af sprog, opmærksomhed og selvudvikling. Ligeledes for børnenes muligheder for socio-emotionel udvikling, for deres forståelse af og kritisk forholden sig til omverdenen samt deres mulighed for deltagelse og indflydelse på dagligdagen i børnehaven.

4: Socio- emotionel udvikling

Børns evne til at kunne udvise næstekærlighed (det at kunne sætte sig i andres sted og handle derefter) stiger i takt med barnets evne til at genkende sig selv som sig selv. De børn der således tidligst udvikler evnen til selvbevidsthed (at vide, hvem man er som person), er også de børn, der tidligst udviser social adfærd overfor andre mennesker. (KIDS, s. 48)

Overordnet indtryk

Under dette område fremhæves det særligt positivt, at de voksne lægger vægt på og prioriterer en indlevende kontakt og sætter jævnligt ord på følelser og oplevelser. Der kommunikeres jævnligt om hvilke følelser, intentioner og udtryk mennesker kan have. Fx: ved højtlesning: *"hvordan har han (hovedpersonen) det lige nu?"*. I kan med fordel fokusere på, at få endnu mere ansigt-til-ansigt- og kropskontakt ind i hverdagen fx når barnet trænger til trøst. Derudover anbefales det, at I fortsætter med (og gerne endnu mere) at sætte ord på børnenes følelser og oplevelser. Fx i konfliktsituationer, hvor børnene har brug for en voksen, der hjælper børnene med at forstå sig selv og hinanden ved at sætte ord på hinandens følelser og oplevelser.

5: Demokrati og deltagelse

Muligheden for selv at være aktiv og selv at skabe mening i en aktivitet bliver en vigtig erfaring. Indflydelse er ikke et individuelt anliggende. Det skal anskues i en solidarisk forbindelse med fællesskabet, hvor pædagogiske intentioner balanceres med børnenes perspektiv og engagement. (KIDS, s. 50)

Overordnet indtryk

Under dette område fremhæves, de voksnes opmærksomhed på - og blik for - at stille aktiviteter til rådighed, som børnene ser ud til at finde meningsfulde og hvor de lyttes til og hvor de selv kan vælge til eller fra. Der kan med fordel arbejdes videre på børnenes indflydelsesmuligheder (så det gælder jævnt over hele dagen) ved at inddrage børneperspektivet endnu mere. Følg børnenes spor – fx i forbindelse med lege og aktiviteter, som gruppen "kalder på" eller børnene selv foreslår. Hvor kan de voksne bidrage til og udvide børnenes egne lege?

6: Erfaringsdannelse, kreativ og kritisk tænkning

Læring og udvikling handler om at tilegne sig kendskab til de kulturelle redskaber og værktøjer, der er en del af det samfund og den kultur, som man fødes ind i. Børnene i børnehaven skal lære det omgivende samfund at kende gennem selv at erfare, opdage, eksperimentere og på denne baggrund tage kritisk stilling med henblik på at kunne være med til at udvikle og forandre de fælles livsbetingelser. (KIDS, s. 54)

Overordnet indtryk

Under dette område fremhæves, dels at børnene har stor frihedsgrad i rammerne. Derudover nævnes de voksnes respekt for børnene og at deres ytringer i mange tilfælde tages alvorligt. Der er jævnligt kommunikation med børnene om deres oplevelser og erfaringer. Der er både ture ud af huset og i hallen, aktiviteter og materialer på naturgrunden (fx kort, bøger, legetøj, spil, plancher, pinde osv.) hvorigenem børnene har mulighed for kendskab kulturelle udtryk og værdier, at udtrykke sig og få en bred erfaring med omverden – herunder få erfaringer med naturen og naturfænomener. Der kan med fordel arbejdes videre på at udvide sortimentet af tilgængelige materialer (fx bøger) og legetøj - og bevare opmærksomheden på at give børnene mulighed for at få kendskab til forskellige genrer inden for fx litteratur, sang, musik, teater, billedkunst, design, arkitektur og IT. Samt at understøtte børnenes egne udtryksformer, så deres kreationer ikke nødvendigvis bliver ensartede.

7: Selvet og kroppen

Selvet er den måde, som vi oplever os selv på, forskelligt fra andre menneskers selv'er, og med et eget indre liv, der eksisterer over tid. En anerkendende relation er grundlaget for udvikling af selvet. Centralt står forholdet mellem nærhed/intimitet og adskilthed; at den enkelte person kan opleve nærhed og fællesskab i relationen, men samtidig kan være en adskilt person med ret til sine følelser, oplevelser og synspunkter. (KIDS, s. 54)

Overordnet indtryk

Under dette område fremhæves kommunikationen mellem børn og voksne med afsæt i interesse for det enkelte barn og når der sættes ord på barnets følelser og på, hvordan ting kan opleves med kroppen. Det styrker opfattelsen af selvet. For at understøtte dette område anbefales det, at I fortsætter arbejdet med anerkendelse i praksis – fx igennem at sætte ord på barnets følelser og oplevelser og lade dem få endnu mere øje på sig selv og hinanden i børnefællesskabet - som individer med ret til egne følelser, oplevelser og synspunkter. Det kan overvejes, hvordan børnene gives flere muligheder for forskellige sanseoplevelser og motorisk udfoldelse - samt forskellige synsmæssige og lydsmæssige sanseoplevelser – både i de tilrettelagte aktiviteter og i rummenes indretning.

8: Kommunikation og sprog

Den sproglige udvikling er en betydningsfuld faktor for senere skolesucces og for social deltagelse. Børn udvikler sprog gennem det sociale samspil. Det sociale samspil er væsentligt for mennesker, og sproget er en måde at være social på. Kontakten og kommunikation med voksne er vigtig for den sproglige læring og udvikling - kommunikation på barnets præmisser, både hvad angår alder og udvikling og i forhold til at følge barnets udspil og interesser. (KIDS, s. 58)

Overordnet indtryk

Under dette område fremhæves, at der er indrettet med opmærksomhed på sprogstimulering med spil, tegninger, rim og remser, kort og så videre på væggene (eller i aktiviteter fx når der er højtlesning (valgt af et barn) med ordforklaringer). Der er materialer til rådighed og gode betingelser til stede for kommunikation - og at denne prioriteres af de voksne og ofte tager afsæt i interesse for det enkelte barn. De voksne er generelt meget kommunikerende og spørgende overfor børnene. De er interesserede i børnenes lege og spørger ind til deres aktiviteter frem for at rose produktet: *"Har du lavet et tårn?"* (i stedet for *"sikke et flot tårn"*).

Der kan med fordel arbejdes videre med endnu flere ligeværdige dialoger med turtagning (over flere led) og opfordre børnene til dialog. Dette inkluderer også at sætte ord på barnets følelser og oplevelser og dermed lade dem få endnu mere øje på hinanden i børnefællesskabet.

9: Opmærksomhed

Samvær med vedvarende fælles opmærksomhed kendetegner læringsmiljøer af høj kvalitet. Gennem fælles opmærksomhed sammen med andre får barnet erfaringer med andres tankegang og forståelser, og barnet udvikler sig sammen med andre, der har andre erfaringer end en selv. Nærværende voksne er en forudsætning for barnets læring og udvikling. Grundlaget for fælles opmærksomhed er nærvær og fokuseret opmærksomhed. (KIDS, s. 60)

Overordnet indtryk

Under dette område fremhæves, at børnene jævnligt hjælpes til at fast holde koncentrationen og opmærksomheden gennem et fælles tredje (fx spil, lege, krea-aktiviteter) – også med udgangspunkt i børnenes egne ideer. Her observeres de voksne ofte positive og kommunikerende med børnene. Det højner kvaliteten og er fordrende for arbejdet. Der kan med fordel arbejdes endnu mere på den fordybende længerevarende fokuserede opmærksomhed og turtagning i ansigt-til-ansigt-kontakten – med udgangspunkt i det, som børnene også selv leger og tager initiativ til. Fx gennem at deltage i eller facilitere flere af børnenes lege udenfor.

Afslutning

Denne rapport har redegjort for både styrker og udviklingsmuligheder i Legehuset på baggrund af 7 timers observation med KIDS og en faglig vurdering. Dette giver et afsæt til – for både ledelse og personale - at overveje hvilke områder, der skal arbejdes særligt med fremover.

Selvfølgelig anbefales det, at I fortsætter det gode arbejde, som allerede udføres (og som scorer højt i KIDS), da dette allerede er med til at højne den pædagogiske kvalitet.

Som det også fremgår af rapporten, vurderes det, at den pædagogiske kvalitet kan højnes yderligere ved at arbejde med - og reflektere over - følgende områder:

- **Fysisk indretning:** Rum i rummet, legemiljøer
- **Leg og aktivitet:** Sætte gang i legeområder, deltage i børnenes lege og fælles fokuseret opmærksomhed og samtaler med turtagning
- **Erfaringsdannelse, kreativ og kritisk tænkning:** børnenes egne udtryksformer/oplevelser

Dyk ned i de enkelte områder og items og igennem faglige refleksioner og beslutninger kan I blive enige om, hvad I vil bevare af det nuværende, og hvad I vil ændre. Herudfra udarbejdes en handleplan for de enkelte områder: hvordan og hvornår I vil arbejde med punkterne - samt hvordan og hvornår I vil evaluere indsatsen?

I kan med fordel informere forældrene om KIDS evalueringen og involvere dem i arbejdet med jeres udvalgte opmærksomhedspunkter. Derudover anbefales det, at I indhenter børnenes perspektiver, så deres stemme også kommer med når der arbejdes med at højne kvaliteten for deres levede liv i Legehuset.

Er der behov for uddybning – eller hjælp til det videre arbejde – kan I kontakte pædagogisk konsulent Bodil Meineche eller ekstern KIDS konsulent Susanne Skaanning.